

Kollektivavtalet försäkrar!

2015

PTK

Informationen är framtagen
i samproduktion med PTK

Sveriges Ingenjörer

Kollektivavtalet försäkrar!

Den här informationen vänder sig till dig som är privatanställd tjänsteman inom PTK-området och anställd på ett företag som har kollektivavtal med något av PTKs medlemsförbund. Är du det, har du ett bra försäkringskydd. Du har dels försäkringar som bestäms av lagar, dels försäkringar som bygger på kollektivavtal. ITP-pensionen är ett exempel på en kollektivavtalad försäkring.

De lagstadgade försäkringarna omfattar alla och styrs av politiska beslut. De kollektivavtalade försäkringarna kompletterar de lagstadgade och finansieras genom premier som betalas in av arbetsgivaren. Tillsammans ger dessa försäkringar ett ekonomiskt skydd i de skeden av livet då våra inkomster av olika anledningar kan minska. Till exempel vid sjukdom, arbetsskada, föräldraledighet, pensionering och dödsfall.

Vill du veta mer, läs gärna mer om de olika försäkringarna på www.ptk.se

---

INNEHÅLL

Trygghet genom lag och kollektivavtal	3
Sjukdom	4
Arbetsskada	5
Föräldraledighet	6
Lagstadgad ålderspension	7
Kollektivavtalad ålderspension	8
Dödsfall	9

Trygghet genom lag och kollektivavtal

Försäkrad enligt lag

Alla som arbetar i Sverige är försäkrade enligt en rad olika lagar. Dessa omfattar:

- sjukförsäkringen
- arbetsskadeförsäkringen
- föräldraförsäkringen
- ålderspensioner
- försäkringar vid dödsfall.

Försäkrad enligt kollektivavtal

Du som är anställd hos en arbetsgivare som har kollektivavtal inom PTK-området omfattas av ITP, TGL, TFA och avtalet om allmänna anställningsvillkor.

- **ITP** (Industrins och handelns tilläggspension) innehåller ålderspension, sjukpension och möjlighet till pension för efterlevande.
- **TGL** (Tjänstegrupplivförsäkring) ger dina närmaste ett bestämt belopp om du skulle avlida före pensioneringen.
- **TFA** (Trygghetsförsäkring vid arbetsskada) ger ersättning om du blir utan inkomst på grund av en arbetsskada.
- **Avtal om allmänna anställningsvillkor** innehåller sjuklön och föräldralön.

Vad

är ett kollektivavtal?

Ett kollektivavtal är ett skriftligt avtal som reglerar villkoren på arbetsmarknaden och som träffats mellan en facklig organisation och en enskild arbetsgivare eller ett arbetsgivarförbund. Tjänstepensionen ITP har kommit till genom ett avtal mellan PTK och Svenskt Näringsliv.

Sjukdom

Blir du sjuk kan du få ersättning för den inkomst som du förlorar. Du kan få sjuklön, sjukpenning och kollektivavtalad sjukpension från ITP.

Sjuklön får du under de första 14 dagarna. Sjuklönen är 80 procent av din lön (oavsett hur mycket du tjänar) och det är din arbetsgivare som betalar ut den. Första dagen du är sjuk räknas som en karensdag. För den får du ingen ersättning.

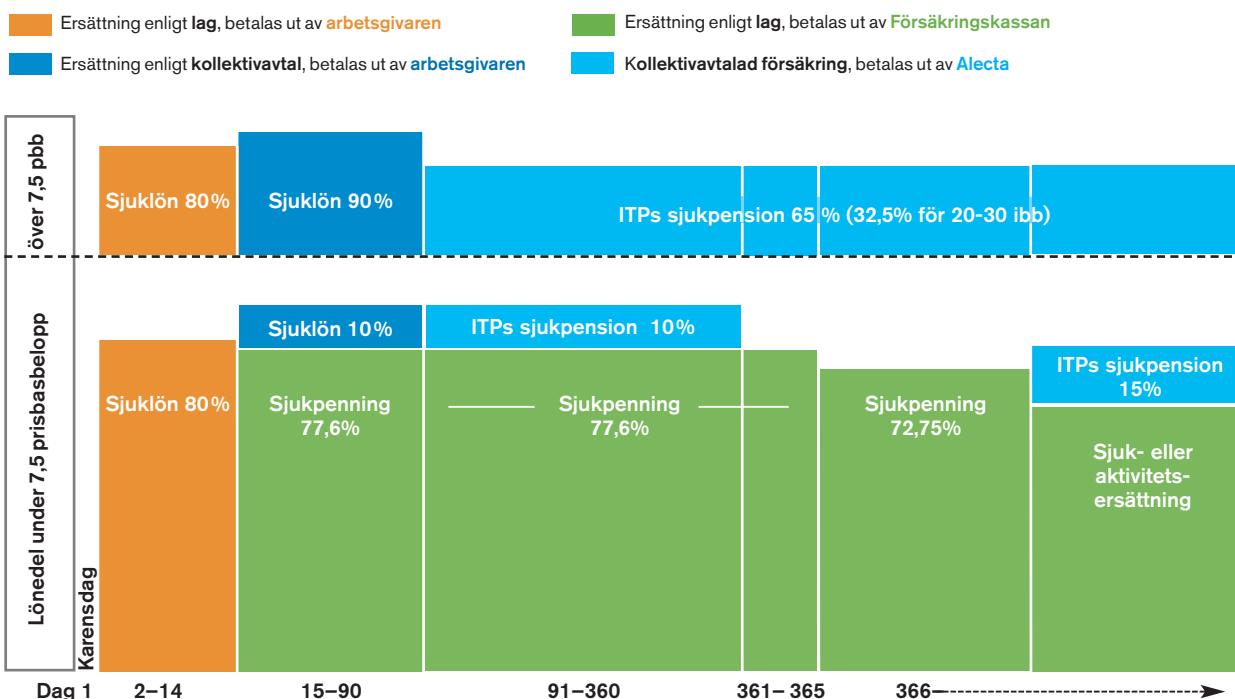
Sjukpenning får du för dag 15 och framåt. Då är det Försäkringskassan som betalar ut ersättningen. Sjukpenningen motsvarar 77,6 procent av din lön upp till en årslön på 7,5 prisbasbelopp (333 750 kronor år 2015, motsvarar 27 813/mån). Efter ett års sjukskrivning kan du ansöka om sjukpenning för ytterligare högst 550 dagar. Sjukpenningen sänks då till 72,75 procent av din lön.

Dessutom får du **kollektivavtalad sjuklön** från din arbetsgivare. Sjuklönen fyller på sjukpenningen från Försäkringskassan så att din totala ersättning blir knappt 90 procent av lönen. Är du sjuk i mer än tre månader upphör den kollektivavtalade sjuklönen. Istället får du **ITPs sjukpension** från Alecta med 10 procent av lönen upp till 333 750 kronor (7,5 prisbasbelopp), som betalas ut till och med den 360:e sjukdagen. ITPs sjukpension kompenserar även för inkomstbortfall vid högre löner.

Du får sjukpenning så länge Försäkringskassan bedömer att du är arbetsoförmögen eller tills Försäkringskassan byter ut sjukpenningen mot **aktivitetsersättning/sjukersättning** (har ersatt förtidspension/sjukbidrag).

ITPs sjukpension kompletterar aktivitets-/sjukersättningen från Försäkringskassan med 15 procent av lönen upp till 333 750 kronor. ITPs sjukpension kompenserar även för inkomstbortfall vid högre löner.

Ersättningar vid sjukdom

Arbets-skada

Skulle du skada dig i arbetet eller på väg till och från din arbetsplats, eller drabbas av en arbetssjukdom, kan du ha rätt till ersättning från den lagstadgade arbets-skadeförsäkringen enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Arbets-skadeförsäkringen i SFB lämnar ersättning

- för inkomstförlust vid bestående nedsättning av arbetsförmågan
- för kostnader vid tandvård, särskilda hjälpmedel samt sjukvård utomlands
- vid dödsfall (efterlevandelivränta och begravningshjälp)
- särskild arbets-skadeersättning
- sjukpenning med mera för de som inte omfattas av sjukförsäkringen i SFB
- rehabilitering

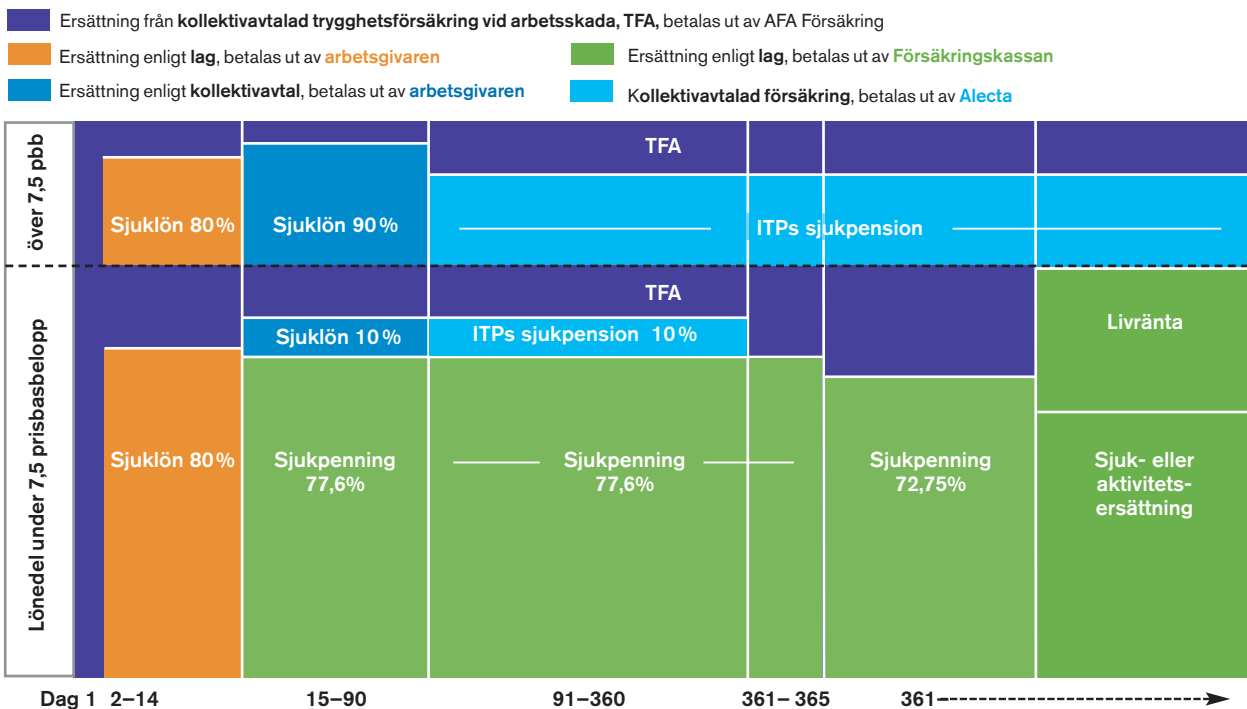
Arbets-skadeförsäkringen kompletteras av den kollektivavtalade trygghetsförsäkringen vid arbets-skada (TFA).

TFA lämnar ersättning för

- inkomstförlust
- kostnader
- sveda och värk
- rehabilitering
- lyte och men
- framtida inkomstförlust
- olägenheter i övrigt (skadefall t o m år 2001)
- särskilda olägenheter (skadefall fr o m år 2002)
- framtida merkostnader
- förlust av underhåll till efterlevande
- begravningskostnader
- ersättning vid nära anhörigs personskada (skadefall från och med 2002).

Sedan 31 mars 2012 har avtalet förbättrats, du får ersättning från första dagen och självriskens är borttagen.

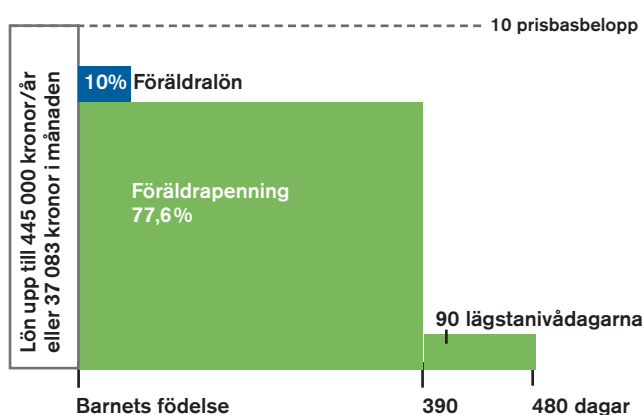
Möjlig ersättning vid inkomstförlust vid ett arbetsolycksfall

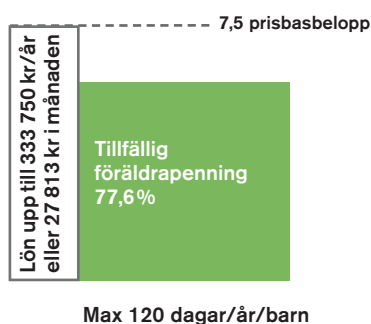

Föräldraledighet

Föräldrapenning när du får barn

Tillfällig föräldrapenning när barnet är sjukt

Den lagstadgade föräldraförsäkringen innehåller föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning. Genom kollektivavtal kan du även ha rätt till föräldralön.

Om du har ett tungt arbete som innebär risk för fosterskador kan du få **graviditetspenning**. Du blir i första hand omplacerad, men om detta inte är möjligt kan du få vara ledig med graviditetspenning.

Föräldrapenning betalas ut i 480 dagar plus 10 så kallade pappadagar vid födelsen.

Från den 1 januari 2014 betalas föräldrapenning ut under högst 96 dagar efter barnets fjärde levnadsår. Det innebär att om man till exempel har 100 dagar kvar när barnet är fyra år förlorar man fyra av dessa. *Denna regel avser endast barn födda från och med 1 januari 2014.*

Mamman kan börja ta ut föräldrapenningen 60 dagar före den beräknade förlossningen. Efter det att barnet är fött kan föräldrarna dela på dagarna som de vill, men 60 dagar måste tas ut av mamman och 60 dagar av pappan.

Den **kollektivavtalade föräldralönen** betalas ut till en förälder som är tjänstledig i samband med barns födelse och fyller på ersättningen så att den totalt blir knappt 90 procent av lönen under 1–5 månader.

Tillfällig föräldrapenning kan du få när barnet är sjukt och du behöver stanna hemma från jobbet en kortare tid. Ersättningen kan även tas ut av en annan person som stannar hemma med barnet.

30 dagar samtidigt

Från och med år 2012 kan båda föräldrarna få föräldrapenning samtidigt i 30 dagar under barnets första levnadsår. Vid adoption gäller detta tills man haft barnet i sin vård i ett år.

Lagstadgad ålderspension

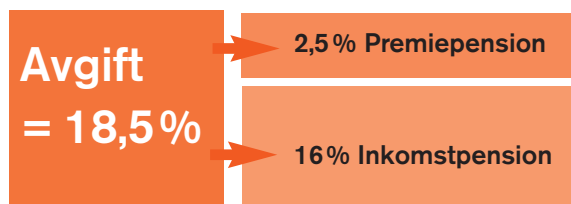
I vårt nya pensionssystem består pensionen av **inkomstpension och premiepension**. I det gamla pensionssystemet heter pensionen **tilläggs pension** (tidigare ATP och folkpension). Den som haft en låg eller ingen inkomst alls kan även få **garantipension**.

Är du född 1954 eller senare får du pension helt enligt det nya systemet. Du tjänar in din pension genom att arbeta och det är dina inkomster genom hela livet som pensionen grundar sig på. Allt du tjänar och betalar skatt på (upp till 435 750* kronor d v s 7,5 inkomstbasbelopp år 2015) blir till pension. Även när du har små barn, gör värnplikt och när du studerar tjänar du in till din pension.

För alla inkomster som är pensionsgrundande betalas 18,5 procent i avgift. Det innebär att du maximalt kan tjäna in cirka 80 600 kronor under 2015 varav 10 900 kronor är premiepensionspengar (populärt kallat PPM-pengar) som du placerar själv. De pengar som du tjänat ihop i pension delas sedan med ett delningstal som bestäms varje år för varje årskull. Har du till exempel fått ihop 2 000 000 i pensionsrätt och är 65 år i år delas detta med 16,5 = 121 212 vilket blir 10 101 kronor i månaden i pension. Till detta läggs den tjänstepension du får från ITP-avtalet.

* motsvarande en månadslön brutto på 39 072 kr som är 8,07 ibb/år.

Avgift för lagstadgade ålderspensioner

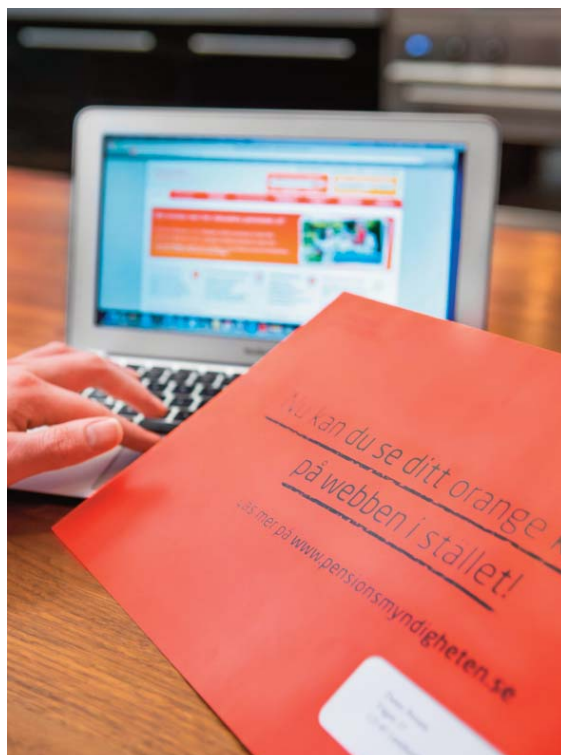

Är du född 1938 – 1953 går bara vissa 20-delar av de 16 och 2,5 procenten till din inkomst- och premiepension.

Premiepensionen betalas genom att 2,5 procent av din inkomst varje år sätts in i värdepappersfonder hos den fondförvaltare du själv har valt. Nya premiepensionspengar fördelas sedan årligen, så som du bestämt vid det senaste valet. Du kan byta fonder och ändra fördelningen mellan dem hur ofta och när du vill. Som en bekräftelse på placeringen får du ett meddelande från Pensionsmyndigheten.

Med bank-id kan du via internet följa utvecklingen på kontot och byta fonder.

Du kan gå i pension från det att du fyller 61 år, men pensionen blir lägre ju tidigare du börjar ta ut den. Garantipensionen betalas tidigast ut från 65 år. Den allmänna pensionen betalas ut av Pensionsmyndigheten. Varje år får du också ett pensionsbesked från dem ("det orange kuvertet").

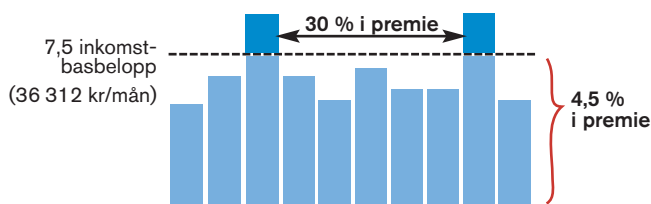
Kollektivavtalad ålderspension

ITP-avtalet innehåller två delar där du som är född 1979 eller senare omfattas av **ITP 1**. Du som är född 1978 eller tidigare omfattas av **ITP 2**. Vissa arbetsplatser har helt gått över till ITP 1 och då omfattas alla anställda av ITP 1 oavsett ålder.

ITP 1 för födda 1979 eller senare

Pensionen tjänas in från 25 års ålder och är **premiebestämd**. Det innebär att man på förhand bestämt storleken på den premie som ska betalas. Pensionen blir sedan så stor som de inbetalade premierna räcker till. Även när du är sjuk eller föräldraledig och har föräldrapenning betalas premier in till din pension.

Arbetsgivaren betalar en premie på 4,5 procent av din utbetalda lön per månad. På lönedelar över 36 312 kronor i månaden (7,5 inkomstbasbelopp år 2015) betalar arbetsgivaren en premie på 30 procent.

Varje månadslön har betydelse för pensionens storlek.

Det är arbetsgivaren som betalar premien men det är **du själv som bestämmer hur** (traditionell försäkring eller fondförsäkring) och **var** (försäkringsbolag) den ska placeras. Högst 50 procent av premien får dock placeras i en fondförsäkring. Om du inte gör något val, placeras alla premier i en traditionell försäkring hos Alecta.

Valet administreras av Collectum som skickar dig information när det blir dags att välja. Collectum skickar dig även årligen ett värdebesked ("det röda kuvertet") med uppgift om hur din pension utvecklas.

Pensionen betalas normalt ut från det att du fyller 65 år. Du kan tidigast ta ut pensionen från 55 års ålder.

Pensionen kan betalas ut (helt eller delvis) hela livet ut eller under en begränsad tid om minst fem år.

ITP 2 för födda 1978 eller tidigare

Din ålderspension är förmånsbestämd. För att få full pension behöver du ha tjänat in pension i minst 30 år. Har du inte det, minskar pensionen med åren du saknar. Du har kunnat tjäna in din pension från det att du fyllde 28 år.

Vanligtvis betalas pensionen ut från 65 års ålder och hela livet ut. Du kan tidigast ta ut din pension från 55 års ålder men du tjänar på att vänta med att pensionera dig tills du fyllt 62 år eftersom alla pensionspremier då betalas in till din ITP-pension.

Lön i inkomstbasbelopp	ITP för respektive lönedel
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	65%
20 – 30	32,5%

ITPs förmånsbestämda pension räknas ut i procent av slutlönen. Därför är din slutlön vid pensionsåldern avgörande för hur stor den pensionen blir. Lön upp till 30 inkomstbasbelopp ger pensionsrätt.

Det är Collectum som administrerar pensionen och det är också från Collectum som du får ett värdebesked. Det är dock **Alecta som betalar ut** pensionen. Har du frågor om din pension kan du vända dig till Alecta.

ITPK – en extra ålderspension

Utöver den förmånsbestämda ITP-pensionen får du även ITPK. Premien är 2 procent av lönen. Det är arbetsgivaren som betalar premien för ITPK, men det är du som bestämmer hur premien ska användas och förvaltas. Detta gör du i det så kallade ITPK-valet.

Om du inte gör något ITPK-val placeras premierna i en traditionell försäkring hos Alecta.

ITPK-valet administreras av Collectum, du hittar mer information om valet på www.collectum.se

---

Dödsfall

Din familj kan ha rätt till ersättning när du dör. Ersättningen kommer både från de lagstadgade och kollektivavtalade försäkringarna.

Enligt lag

Under tolv månader kan din maka, make eller registrerade partner som inte fyllt 65 år, få ersättning från Pensionsmyndigheten i form av **omställningspension**. Även din sambo kan få pensionen om ni har gemensamt barn.

Omställningspensionen förlängs i tolv månader om man har barn under 18 år. Omställningspensionen kan förlängas ytterligare (se illustration).

Barn kan även få **barnpension**, som betalas ut tills de fyller 18 år (kan förlängas vid gymnasiestudier).

Enligt kollektivavtal

Är du född 1979 eller senare gäller ITP 1. Då måste du själv välja till ett skydd för dina efterlevande.

Är du född 1978 eller tidigare gäller ITP 2, som motsvarar den tidigare ITP-planen. I den ingår ITPs familjepension om du tjänar mer än 435 750 kronor per år. Men även här kan du välja till extra skydd för dina närmaste.

ITP 1 för födda 1979 eller senare

ITP 1 innehåller alltså inte något efterlevandeskydd men du kan själv välja att komplettera med ett. Samtidigt som du väljer hur du vill placera din pensionspremie för ITP (se sidan 12) kan du även välja till ett **familjeskydd** som tecknas hos Alecta.

OMSTÄLLNINGSPENSION

---

12 månader

till alla

+

FÖRLÄNGD OMSTÄLLNINGSPENSION

---

12 månader

till alla med barn under 18 år

+

FÖRLÄNGD OMSTÄLLNINGSPENSION

---

tills yngsta barnet

fyllt 12 år

till alla med barn under 12 år

Som lägst utgår omställningspensionen med ett garantibelopp med 7 900 kr per månad och för barn 1 500 kr per månad.

Familjeskyddet innebär en extra pension till dina efterlevande under en begränsad tid om du skulle avlida före 65 år. Du väljer själv hur stor den extra pensionen ska vara – ett, två, tre eller fyra prisbasbelopp per år. Du väljer också hur länge pensionen ska betalas ut – i 5, 10, 15 eller 20 år. Du kan till exempel välja att två prisbasbelopp betalas ut varje år under 10 år (7 417 kronor per månad år 2015).

Det är i första hand make/maka, registrerad partner eller sambo och i andra hand barn oavsett ålder som får den extra pensionen.

ITP 2 för födda 1978 eller tidigare

Har du inte tidigare valt ett familjeskydd, utan för första gången väljer efter den 1 april 2008, får du välja enligt de regler som gäller för ITP 1. Du får då välja mellan flera nivåer och längre utbetalningstider än vad som gällt tidigare.

Dock ändras kostnaderna för familjeskyddet från att ha varit åldersoberoende till att bli åldersberoende. Ju äldre du är, desto högre är kostnaden.

Familjeskyddet betalas i första hand ut till din make/maka eller sambo. I andra hand till dina barn. Detta kan ändras genom ett särskilt förmånstagarförordnande.

Från den kollektivavtalade ITP försäkringen kan din familj även få ITPs familjepension om du har en månadslön över cirka 35 700 kronor. ITPs familjepension till änka/änkling betalas ut under hela livet. En sambo kan inte få ITPs familjepension. Barn får ITPs familjepension fram tills de fyller 20 år.

ITP familjepensions storlek

För månadslön	Grundbelopp
ca 35 000 – 95 000 kr	32,50 % av lönedelen
ca 95 000 – 140 000 kr	16,25 % av lönedelen

Exempel

Om du tjänar 45 000 kr/mån innebär det att efterlevande make/maka får 3 067 kronor i månaden i familjepension, resten av den efterlevandes liv.

Återbetalningsskydd och familjeskydd

Gäller alla!

Genom att koppla ett **återbetalningsskydd** till din premiebestämda ålderspension kan du se till så att dina närmaste har ett ekonomiskt skydd om du dör. Återbetalningsskyddet ger dina efterlevande (förmånstagare) de pengar som finns sparade för din pension.

Familjeskyddet, som du kan välja, ger dina närmaste det belopp du valt. Du kan också i vissa fall själv välja under hur lång tid beloppet ska betalas ut. Läs mer om familjeskyddet till vänster.

Tjänstegrupplivförsäkring, TGL

Gäller alla!

TGL är en livförsäkring som ger de efterlevande ett engångsbelopp på upp till 267 000 kronor. I första hand betalas beloppet ut till din make/make, i andra hand till dina barn och i tredje hand till dina föräldrar. **Obs!** För att din sambo ska få ersättning måste du skriva ett förmånstagarförordnande.

Har du barn under 20 år får de dessutom barn tillägg. TGL gäller alla från 18 års ålder och så länge anställningen består.

Du kan välja att avstå från framtida intjänande av ITPs familjepension. Den familjepension som du redan har tjänat in finns kvar i försäkringen, medan alla nya premier används för att förstärka din ITPK-pension och, om du vill, ditt familjeskydd.

Har du en gång avstått från framtida intjänande av ITPs familjepension gäller detta för all framtid, även om du byter arbetsgivare.

Vill du veta mer om ditt försäkringskydd

Oberoende råd för dig som har ITP

Rådgivningstjänst.se är en interaktiv tjänst där du kan få konkreta råd som hjälper dig att fatta välgrundade beslut om din tjänstepension. Varje månad överför din arbetsgivare pengar till din tjänstepension ITP. Du kan själv påverka hur pengarna ska användas.

Placera pengarna rätt

Höj din pension genom att sänka avgifterna. Du får råd om hur du kan placera ditt pensionskapital på ett sätt som passar din riskprofil och din aktivitetsnivå till låga avgifter.

Koll på ekonomin om du blir sjuk

Vi ger dig en överblick över ditt försäkringskydd vid sjukdom. Du får också råd om hur du bäst kan komplettera skyddet – om det behövs.

Anpassa ditt efterlevandeskydd till din familjesituation

Du ska ha de efterlevandeskydd du behöver – varken mer eller mindre. Om du har familj kan du förstärka ditt efterlevandeskydd. Är du ensamstående utan barn kan du istället öka din pension genom att välja bort efterlevandeskydden.

Goda råd är gratis för dig

Rådgivningstjänsten är kostnadsfri och vår lojalitet är endast begränsad till dig. Vi säljer inga försäkringar och vi får ingen provision, oavsett vad du väljer. Vår uppgift är helt enkelt att hjälpa dig att fatta kloka beslut utifrån din ekonomi, din familjesituation och dina önskemål.

Nyttig information finns på webbplatser

afaforsakring.se
alecta.se
collectum.se
ersättningskollen.se
forsakringskassan.se
knegdeg.se
minpension.se
pensionsmyndigheten.se
rådgivningstjänst.se

PTK är en samverkansorganisation för 25 medlemsförbund, som representerar cirka 780 000 privatanställda tjänstemän. Vi arbetar tillsammans för att förbättra inom områdena pensioner och försäkringar, arbetsmiljöfrågor, bolagsstyrelserepresentation och omställningsfrågor.

PTKs medlemsförbund

Akademikerförbundet SSR | Civilekonomerna | DIK | Fysioterapeuterna | Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter (FSA) | Journalistförbundet | Jusek | Kyrkans Akademikerförbund | Ledarna | Lärarförbundet | Lärarnas Riksförbund | Naturvetarna | Svenska Folkhögskolans Lärarförbund (SFHL) | Sveriges Arkitekter | Sveriges Farmaceuter | Sveriges Ingenjörer | Sveriges Läkarförbund | Sveriges Psykologförbund | Sveriges Skolledarförbund | Sveriges Universitetslärarförbund (SULF) | Sveriges Yrkesmusikerförbund (SYMF) | Sveriges Veterinärförbund | Teaterförbundet | Unionen | Vårdförbundet.

En present från dig själv till dig själv

Den bästa present du kan ge dig själv när du blir äldre är en bra pension. Om du redan idag ser över ditt liv som pensionär, kan du enkelt förändra det till det bättre. Och dessutom få ro i själen tills det är dags.

Investera lite tid i ditt framtida jag

Det är enkelt att ta kontroll över din pension. Små förändringar kan betyda många tusenlappar mer. Gör bara så här så hjälper vi dig med resten:

- 1 Gå till raadgivningstjanst.se
- 2 Logga in med e-legitimation
- 3 Vi hämtar uppgifter om dig
- 4 Du får rådgivning om hur du
  - tar hand om ditt sparande
  - tryggar familjens ekonomi om du skulle dö i förtid
  - klarar ekonomin om du skulle bli sjukskriven
- 5 Vi visar dig hur du följer råden

Din tjänstepension ITP är resultatet av ett kollektivavtal mellan PTK och Svenskt Näringsliv. Tillsammans äger vi Collectum som administrerar din tjänstepension. Vi som står bakom rådgivningstjänsten är PTK – 25 fackförbund i samarbete.